

הלכות טריפות לא-לב

קנג

ד' **עצם שהמוח מונח כתוכו יש בו חלל גדול כמו קדירה ויש על פיה כלפי הצואר כמו [טז] ב' פולין*** וכל מה שיש מהמוח בתוך הקדירה עד הפולין [יז] והפולין בכלל נדון כמוח [יח] ונקיבתו במשהו ומשם ואילך נדון [יט] כחוט השדרה.

לב דין מכה בחוט השדרה וכו' סעיפים:

א חוט השדרה * שנפסק רוב היקף עור החופה את המוח [א] טריפה אף על פי שכל המוח קיים ואם לא נפסק רוב העור אף על פי שנפסק כל המוח שבפנים כשר.

ב * נסדק העור [ב] לארכו כשר * וכן אם נשברה [ג] השדרה ולא נפסק

באר הגולה

ט חולין מ"ה א' מנרא דרבי יצחק בר נחמני בשם רבי'ל. ב רמב"ם בפ"ט טה"ל שחיטה מרין הגרית לקמן בס"י ל"ד * (וגם בעוף יש פולין הללו). וז"ל שישתיר בו מנע דקיל מגרית שהחיות תלוי בו. א כריתת חולין מ"ה ב' ורבי וכדפריש רב שם. ג משנה שם ל"ד.

מכה. וכן הוא בהרי"א בהגהות שערי דורא ס"י מ"ז קט"ו (וכ"ד תרומת הדין קט"ו וב"י קט"ו וכל האחרונים קט"ו דלא כתבואות שור קט"ו):

[טז] ב' פולין. בין בבהמה בין בעוף (גמ' קט"ו):

[יז] והפולין בכלל. פירוש מוח שבנגד הפולין (רש"י קט"ו):

[יח] ונקיבתו במשהו. פירוש נקיבת קרומו במשהו (רש"י קט"ו):

[יט] כחוט השדרה. ונקיבת קרומו כרובו כדלקמן ס"י ל"ב קכ"ב:

[א] טריפה. ואם ניקב נקבים שאין בהם חסרון סביב הקיפו מצטרפים לרוב אפילו לא נקבו במקום אחד אלא זה למעלה וזה למטה בדרך שמוצטרפים לרוב להקל גבי שחיטה כדלעיל ס"י כ"א * וקל וחומר לטריפות להחמיר (תבואות שור' ב):

[ב] לארכו. על פני כולו ואפילו לא נשתיר כלום לא למעלה ולא למטה וקול מגררת דלקמן ס"י ל"ד (כ"ג) דאין למדין בטריות זו מו"ד ואין מוסיפין על המריות שמנו הכמסים בפירוש (תבואות שור' וקוח'):

[ג] השדרה. וידוע שלא נפסק החוט. וצריכה בדיקה עיין [ב] ה"ג" הובא בתורת יקותיאל

(נקיבת קרומו). וכדלעיל ס"ד ק (ד"ה ובנרא) שהמוח עצמו שנפסק אינו פוסל. קנג סוף א. ש"ך כאן ס"ק יא.

סימן לב

א מינן זה בשוק"י לא הניע לדינו, וראה שיע שם ס"ג.
ב ס"ק א, וראה פס"ד צ"צ נה, ג.
ג ד"ה ובי"ש רבנו דאם נסדק. מ"ז ס"ק א. ש"ך ס"ק ג.
ד נמרא מה, ב.
ה נמרא נה, א.
ו ס"ק ב.
ז ס"י שפא ארת ג.
ח ס"י סא (קכ"ב, ד).

קמו שנכנסים לראשו ודך נקבי החוטם, אבל אותן התולעים הנמצאים במוח של בהמה הם טריפה ובהמה טריפה נכרת כי התולע מנקב קרום של בהמה. קמה ס"י קמו (שהמדיכו הכשיר רק כשנמצא בקדירה של מוח, ולא במוח עצמו).

קמו שהביא רבבי התרומת הדין (ד"ה וכתוב עוד בהגהות), ובסק כותיה (בש"ע ס"ג).

קמו ראה שר"ה צ"צ ס"י סא (ב, ג).

קמה ס"ק ו (שהמדיכו מתיר אף כשנמצאו תולעים במוח נופח). וכדלעיל ס"ק יא.

קמט מה, ב (בדק בעופה).

קנ שם רע"ב ד"ה ופולין ש"ך ס"ק ט.
קנא שם ס"א ד"ה נדון (במקב משהו). ש"ך ס"ק י

קנד הלכות מריפות לב

החוט [ח] יאו שנתמעך המוח שבתוך החוט ונתגרנד הואיל ועורו קיים הרי זו מותרת.

ג ה"הומרך המוח ונשפך יכמים או יכדונג שנמס עד שימצא החוט כשמעמידו בידו היה המעט שחויץ לידו שנחה ולא היה יכול לעמוד מריפה וכן אע"פ שלא נתרכך מכפנים אלא שהוא עב וכבר ואם מעמידין אותו אינו יכול לעמוד מפני כבדו מריפה.

ד נחסר קצת מהמוח ונתרוקן כשר.

ה ימריפות זה של חוט השדרה הוא עד פי [ה] פרשה שלישית יועד בכלל ואם נפסק אחד משני חומי פיצולים ראשונים ושניים מריפה

באר הגולה

ט היינו נתמנום דאמרי בי רב שם.	ד אמרי דבי רב שם.
י מימרא דרב יהורא שם.	ה מימרא דריב"ל שם.
יא בעיא שם ולא נפשטה והסכנת הפוסקים לחומרי.	ו כפ"י רש"י שם.
* (פירוש חוט השדרה כשנעני עד הורכים נתפצל פיצול א לצד ימין ואחד לצד שמאל וכן בהרבה מקומות).	ז כפ"י הר"ף שם.
	ח בעיא דרבי ירמיה שם ולא נפשטה והסכנת הפוסקים לחומרי שם.

סי' נ"ח"ט) במכל שכן הדין לרוחב השדרה דלקמן סעיף ו'. והוא דתם כאן השו"ע" משום דמלתא דפשימא היא דאין שבר בלא מכה"י ומשום הכי סמך אדלקמן סעיף ו'. וזה דבר המצוי לפעמים בתרגולת ששדרתה עקומה על ידי שבר ולא בתולדה ואף שנקשר שבר אל שבר יחדיו ידובקו לא מהני בלא בדיקה בחומי"י כמו כנשבר הרגל במקום צומת הגידין דלקמן סי' נ"ז"י" וכמו שנתבאר לעיל סי' ל"ט.

וכשנמצא החוט שלם כשירה אפילו כנשברה המפרקת ונפסק גם הבשר שעליה (מ"ז סוף סי' כ"ז).

אבל אם נשברה המפרקת ונפסק החוט וגם רוב הבשר שעל המפרקת מאחורי הצואר נפסק הרי זה נבילה מחיים (גמרא"י):

[ד] או שנתמעך ב"י. מכאן ועד ס"ה נתבאר היטב בס"י ל"א"י עיין שם:

[ה] פרשה שלישית. פירוש מקום שהחוט מתפרש ומתפצל פיצולין נקרא פרשה"י. דהיינו כשמגיע החוט כנגד הורכים הוא מתחיל לפצל ויוצא ראש אחד ליוקן זו ואחד לזו והאמצעי יורד לונג. ולמטה מאותן פיצולין כשני אצבעות"י בקרה וכן"י אצבעות בגסה

ט ז"ל ב. וראה לקמן סי' לג ס"ק ג.	ט ס"ק ה.
יז ס"ק ד.	י וס"ק ח.
יח רבנו ירוחם תיב מו ח"ד (קמ"ג). וראה קובץ דברי תורה (כפ"י חב"ד) ד' ע"י סה.	יא ולא כתב שהוששין שגא נפסק החוט, כדלקמן ס"ג.
יט רש"י מה"ב ד"ה ע"ד בין הפרשות. ר"ן שם (ג) א' ד"ה ע"ד הויקן.	יב ראה מנחת פתים סי' נח ס"ג בהג"ה.
	יג פרי מגדים משב"ז ס"ק ג. כרתי סי' כו ס"ק ב.
	יד סתם זה בשמ"י לא הגיע לדינו, וראה שו"ע שם ס"א.
	טו ס"ק ב. וראה גם לקמן ס"ק ח.

הלכות מריפות לב

קנה

(מור ב"ח¹) הוא חוזר ומתפצל עוד לשלשה ולמטה מהם עוד מתפצל וכן בהרבה מקומות עד סופו וכל מקום שמתפצל נקרא פרשה.

ואתמר בנמרא²⁰ עד היכן חוט השדרה (עד היכן כוחו של חוט חיות הבהמה נטרפת בהפסקתו²¹) אמר שמואל עד בין הפרשות (כל מקום שיפסק רובו עד בין הפרשות הללו מריפה ואם למטה מבין הפרשות הללו נפסק כבר פסק כחו והירכים מעמידים את שדרתו ואינה מתה בכך²²) (ובין הפרשות הוא כל אורך החוט האמצעי שבשדרה כב' או ג' אצבעות שבין מקום פצולים שמתפצלים פצולים ראשונים לפצולים שניים וכן כל אורך שבין מקום שניים לשלישיים וכן כולם והאורך שבין מקום פיצולים ראשונים ושניים נקרא בין הפרשה א' ושבין שניים לשלישיים נקרא בין הפרשה ב' וכן בין הפרשה ג') (רבינו ירוחם²³ ב"י²⁴). ואמר שמואל עד אחת מריפה (כל מקום שיפסק מן הבהמה עד בין הפרשה ראשונה מריפה²⁵ ודאי) שנייה איני יודע שלישיית כשרה (נפסק בין הפרשה שלישיית הדינו כל ארבו לאחר שנתפצל פעם שלישיית כשירה). בעי רב הונא בריה דרב יהושע עד ועד בכלל (והכי קאמר עד בין הפרשה ראשונה ואותו בין בכלל מריפה²⁶ ודאי) או דלמא עד ולא עד בכלל (מריפה ודאי אלא בכלל איני יודע וממילא משתמע ולא אצטרך לפרושי אלא בשניה נמי איני יודע²⁷). בעי רב פפא אם תמצו לומר עד ולא עד בכלל פי פרשה מהו (נפסק החוט הגדול האמצעי כנגד פי הפצולים הראשונים מהו בכלל מרפה הוא או בכלל איני יודע מי אמרין עד בין דוקא ופי הפרשה מרפה או לאו דוקא²⁸). בעי ר' ירמיה אם תמצו לומר עד ועד בכלל פרשה עצמה מהו יתקו. פירוש נפסק הפיצול עצמו ברחוק ממקום חיבורו כחוט כנגד חוט השדרה שבין פצולים ראשונים לשניים שהוא בין הפרשות ראשון כך כתבו התוספות²⁹. והוא הדין דאיכא למבעי בנפסק פיצול אחד מפצולים השניים כנגד בין הפרשה שנייה אם הוא בכלל איני יודע כבין הפרשה שנייה או לאו כמו דמבעי ליה בנפסק פיצול אחד מהראשונים אם הוא בכלל ודאי מרפה כבין הפרשה ראשונה אם תמצו לומר עד ועד בכלל³⁰. אבל בפצולים שלישיים ליכא למבעי מידי בין דאפילו בין הפרשה שלישיית כשרה³¹.

אבל כפי פרשה שלישיית איכא למיבעי אם הוא בכלל בין הפרשה ג' וכשרה או לאו ואיני יודע כמו דמבעי ליה³² כפי פרשה א' אם הוא בכלל בין הפרשה א' ואיני יודע אם תמצו לומר עד ולא עד בכלל או לאו ומרפה. וספיקא דאורייתא לחומרא³³. והוה דעת הר"ן³⁴ וש"ע³⁵. אבל הרמב"ם³⁶ וסיעתו סבורא להו לחלק בין פי פרשה ראשונה דמבעי לן שמא

כ ד"ה ונ"ש ולאור (פרש מ"ש המור כשלוש אצבעות, הדינו בנפסק).

מא טה ב.

כב רש"י שם ד"ה עד היכן.

כג רש"י שם ד"ה עד בין הפרשות. ש"ך סוף ס"ק ה. וראה ק"א ס"ק א.

כד שם.

כה ד"ה ונ"ש ומרפות.

כו רש"י שם ד"ה עד אחת.

כז רש"י מו, רע"א.

כח רש"י שם.

כט רש"י שם ד"ה את"ל.

ל מ, א ד"ה ואת"ל עד ועד בכלל.

לא תוס' שם ד"ה מאי לאו.

לב גמרא שם (שפרשה שלישיית תידון כבשר).

לג כשם דבעי רב פפא כפי פירשת א' אם הוא מריפה ודאי

או ספק, כן איכא למיבעי כפי פירשת ג' אם היא כשרה

ודאי או ספק.

לד בכל האובעיות תי"ל, וגם באובעיא זו של פי פרשה שלישיית.

לה שם (ומספיקא תידון כחוט השדרה וכן פי פרשה

שלישיית).

לו שלא הכשר אלא בחופו הפיצול השלישי (שנפסק

בנמרא). ובב"י שם ד"ה וכתב הרא"ש, הביא דעת

הפוסקים לחומרא.

לז פ"ט ה"ג.

הלכות מריפות לב

קנו

אבל נפסקו חומי פיצול השלישי כשרה וז' ובעוף הוא מריפות החומי
עד בין האנפיים התחלת המקום שהם מחוברים בו בגוף. הגה: ויש

באר הגולה

יב שם בעי' ונפשטא. יג הרמב"ם בפ"ט מהל' שחיטה וכו' ינאי הדוא רבו רבו
של ר"ל וכפי גירסתו וכו' דעת הר"ף והרא"ש.

אינו בכלל בין הפרשות כלל ובין פי פרשה שלישית שהוא בכלל בין הפרשות ודאי וליכא
למכני אלא אם הוא ככלל שנייה או שלישית והא ליכא למכני כלל דודאי פי פרשה
שלישית הוא בכלל שלישית ופי שנייה הוא בכלל ב'. וכן דעת רש"ל^{יג} הובא בש"ך^{יג}.
ויש לסמוך על זה בהפסד מרובה מאחר דבלאו הכי איכא ספקי טובא אלא דכולן שם
אחר ואין נחשבים לספק ספקא כמו שיתבאר לקמן סימן ק"י בכללי ספק ספקא^י:

[1] ובעוף. בגמרא^{סו} איתמר בעופא רבי ינאי אמר עד בין האנפיים ריש לקיש אמר עד
(עיין רא"ש^{סו}) למטה מן האנפיים. כן הוא גירסת הר"ף^{יג} והרמב"ם^{יג} והרא"ש. ופסק
הרמב"ם כרבי ינאי לפי שהיה רבו של רבי יוחנן שהיה רבו של ריש לקיש ואין הלכה
כתלמיד במקום הרב^{יג} כל שכן במקום רבו דרבו^{יג}. אבל גירסת רש"י^{יג} ותוס' וסיעתם
אופכא רבי ינאי אמר למטה מן האנפיים וריש לקיש אמר עד בין האנפיים. ועל פי גירסא
זו פסקו הספר התרומה^{יג} וסמ"ג^{יג} וסיעתם כרבי ינאי שמתמיר ועוד שהיה רבו דרבו.
וכתבו התוס'^{סו} שיש להסתפק בדרכי ינאי אם למטה ממקום חבורו בגוף קאמר או למטה
ממקום ששוכבת על הגוף דהיינו למטה מסוף עצם של כנף המחובר בגוף. וכן פסק הר"ד
פרץ בהגהת סמ"ג^{יג} דיש להסתפק אי סוף העצם קאמר דהיינו מקום שהכנפים שוכבות
על הגוף כסופן או שזא אתחילת העצם קאי מקום חיבור הכנפים בגוף ויש להחמיר
מספק עב"ל. הובא בש"ך^{יג}. (א) וכן כתב הרשב"א בתורת הבית הארוך^{יג} דכל כי הא

קונטרס אחרון

(א) מה שהקשה הפרי חדש סק"ו על הרשב"א^א, לא קשה מידי. דהא מילתא דפשיטא דלא אמרינן
הלכה^ב כתלמיד במקום רב אלא במלתא דתליא בסברא ידידה שאין סברת התלמיד ושיקול
דעתו נגד סברת הרב ודעתו^ב, אבל הא דאמר ריש לקיש^ב לגירסת הר"ף^{יג} למטה מן האנפיים היא
מילתא דלא תליא בסברא, שהרי בבהמה נמשך כה החוט עד הירכיים שמעמידים אותו ותשש כחו

לח	ביש"ש פ"ג סי' טו.
לט	סי' טז.
מ	סימן זה בשע"ז לא תניע לדינו, וראה ש"ך שם דין א.
מא	לקמן סי' קפו ס"ק כג (ד"ה אבל באשה), ויש"ל.
מב	מג, טו, א.
מג	פ"ג סי' יב.
מד	מג, י, א.
מה	פ"ט ה"ד.
מח	כסף משנה שם. ב"ה ד"ה ונ"ש רבנו ובעוף.

ציונים לקונטרס אחרון

- א שהרשב"א עצמו כותב בכ"מ הכלל שרבי ינאי רבו של רבי יוחנן שהוא רבו של ריש לקיש והלכה כמותו.
- ב ארצ"ל: שאין הלכה.
- ג ראה חקרי הלכות ח"ב ה, א. כללי הפוסקים והתורה כלל עב.
- ד מו, א.
- ה (י, א).

מו	ב"ה ד"ה ונ"ש רבנו ולא נהירא.
מז	שם ד"ה ול"יש לקיש.
מח	סי' טו.
מט	עשין סג (קטב, ד).
נ	הנהגות מיימניות שם אות ב, ב"י שם.
נא	שם ד"ה למטה.
נב	סי' רא (ע קצ).
נג	סי' טו.
נד	בית ב ש"ג (מ, ב).

הלכות מריפות לב

קנו

מטריפים צעוף עד מקום כלות שמינת העצם המחוזר לגוף (תוס' ור"י ומרדכי ור"י הארוך כלל נ"ה ד"ג ונ"י"ו צ"ת"א"י נט"ו) והכי נהוג אם לא בהפסק מרובה (ד"ע).

ז"י בהמה שהכו אותה על השררה במקל והלך המקל על פני כל אורך השררה בשרה ולא חיישין שמה נפסק החוט ואם יש במקל קשרים חוששים למקום [1] הקשרים וכן אם לא הגיע המקל על פני כל השררה באר הגולה

יד מיטרא דרב יהודה וכו' שם נ"א ע"א.

אולינן לחומר. וכן כתב האור זרועי. והו דעת יש מטריפים שבהג"ה. והרא"ש¹¹ הכריע דאתחילת העצם קאי מקום חבורו בגוף ומאן דאמר עד בין האגפיים עד ולא עד בכלל וכנגד מקום חבורו בשרה ואינה מריפה אלא עד תחילת מקום חבורו ומאן דאמר למטה מן האגפיים היינו עד למטה ממקום חבורו ולא עד בכלל אלא כנגד מקום חבורו ממש מריפה. ופסק השו"ע כהכרעת הרא"ש וכמאן דאמר בין האגפיים הדוא רבי ינאי לגרסת הרי"ף והרמב"ם.

וכתב המ"ז¹² דהא דכתב רמ"א דבהפסק מרובה אין להחמיר היינו שאין להחמיר כל כך להטריף עד מקום כלות שכיבת העצם אבל לא להקל כל כך להכשיר בנפסק כנגד מקום חבורו לגוף ולסמוך על גרסת הרי"ף וסיעתו. והש"ך בנקודות הכסף כתב דעת רמ"א להקל בהפסק מרובה אפילו כנגד מקום חבורו כדעת הב"י בשו"ע. ומיהו רש"ל¹³ וב"ח¹⁴ פסקו להחמיר אפילו בהפסק מרובה עד מקום כלות שכיבת העצם. הלכך למעשה יש להורות בהפסק מרובה כהכרעת המ"ז שלא להקל כנגד מקום חבורו לחוש לגרסת התוס' וסיעתם דבתראי נגדו¹⁵ ואנן גירוי בתרייהו בכל מקום¹⁶. אבל אין להחמיר לאחרים בהפסק מרובה עד מקום כלות שכיבת העצם משום דהוי כמו ספק ספיקא. אלא כל בעל נפש יחמור לעצמו לחוש לדעת רש"ל וב"ח:

[2] הקשרים. והוא שלא הלכה ואיכא מאן דאמר דאפילו הלכה חיישין לחוט השררה עכ"ל הרי"ן¹⁷. ועיין מ"ש לקמן¹⁸:

קונטרס אחרון

כדפירש רש"י¹⁹, ואם כן בעוף גם כן מסתברא הכי. ואם תימצי לומר שבעוף האגפיים מעמידים אותו, אם כן הוה ליה למימר עד בין האגפיים כרבי ינאי, אבל למטה מן האגפיים היא מלתא דלא תליא בסברא כלל, אלא דהכי מגירי ליה מרבייה כמו רוב הטריפות שהן הלכה למשה מסיני²⁰:

ס ראה כללי הפוסקים והתוראה כלל ס.
סא ראה כללי הפוסקים והתוראה כלל וידח.
סב (מ, דע"א).
סג ס"ק ה, ובקרא ס"ק ב.

נה ח"א ס' תב.
נו שם.
נז ס"ק ג.
נח ב"ש"ש פ"ג ס' מו.
נט ד"ה ומ"ש רבנו ולא נזריא. הובאו במ"ז שם.

ציונים לקונטרס אחרון

1 מה, ב ד"ה עד בין הפרשות, וכדלעיל בפנים ס"ק ז גמרא מב, סע"א.
ה (ד"ה ואתמר).

חוששין שראש המקל כמקום שהוא כלה מכה [מ] בכח וכן אם הכה לרוחב השררה חוששין שראש נפסק החוט.

[מ] ומסך וכן כמקום הקשרים עכ"ל הרשב"א בתורת הבית הקצר טו. וכן משמע בגמרא¹⁰⁰ דחיישין לריסוק. (ג) והלכך בעי שהייה מעת לעת ואחר כך ייחושט ויברוק דבתוך מעת לעת אין הריסוק מתגלה וניכר כדלקמן סי' נ"ח¹⁰¹.

קונטרס אחרון

(ב) והלכך בעי שדרייה מעת לעת. הנה מה שכתב הב"י¹⁰² בשם הר"ן¹⁰³, ואחריו נמשכו כל האחרונים¹⁰⁴, דבעינן שהייה מעת לעת, לאו בפירוש אתמר בר"ן אך דהכה במקל, אלא מכללו אתמר דכתב דכל הני דאמרין בשמעתין כו', וסבר הב"י דגם הך דהכה במקל בכלל כל הני דשמעתין. ומיהו¹⁰⁵ היינו דוקא היכא דחיישין לריסוק, אבל משום פיסוק פשיטא דלא בעינן שהייה, כמבואר במקור דברי הר"ן אלון¹⁰⁶ בהדושי הרשב"א¹⁰⁷, הובא בב"י סוף סי' נ"ח. עיין שם במ"ש הב"י בתחלת הסימן כ"ד¹⁰⁸ ואם שהתה כו' בשם הר"ן¹⁰⁹. לפי דעת הרמב"ם¹¹⁰ והכי קיימא לן¹¹¹. והלכך בהלכה דאתמר בהדיא בגמרא¹¹² דאין צריך בדיקה משום ריסוק, על כל פנים אין מקום לשהייה¹¹³.

דאף הב"ח¹¹⁴ לא כתב להחמיר כאן בהלכה יותר מבנפלה הואיל ולא היתה המכה אלא באבר אחד, אלא לענין בדיקה משום פיסוק, וכן משום קריעה באברים הפנימים שבמקום ההכאה, אבל משום ריסוק אין לחוש כלל אפילו בעמדה לשיטת רש"י¹¹⁵, וכמ"ש מהר"ם בגליון הר"ף¹¹⁶ שהיא שיטה א' שבר"ן¹¹⁷, והובא בב"י בסי' נ"ח¹¹⁸, דאין בדיקה כלל לריסוק¹¹⁹, וכדעת הטור שם שפרט ומנה¹²⁰ י"ח טריפות. ואם כן לפי זה ודאי דאף בהכה במקום אחד יצאה מחשש ריסוק כשעמדה, דאם לא כן אין בדיקה והכשר לעולם. ולפי דעת הב"ח סי' נ"ח¹²¹ גם הרמב"ם¹²² שבר"ן שם¹²³ מודה דלא חיישין לריסוק כלל כשהתה או עמדה. וגם לשון הר"ן מורה לכאורה דעל כל פנים בעמדה¹²⁴ מודה הרמב"ם לרש"י. אלא שבהדושי הרשב"א¹²⁵ ותורת הבית הארוך¹²⁶ מבואר דגם בעמדה

סד בית ב ש"ג (מת, א), וראה ק"א סוף ס"ק ב.
סה נא, א (אין חוששין משום ריסקי אברים כו' חיישין).
וכן הוכיח בפרי דהש סוף ס"ק ה.

סו סימן זה בשוע"ר לא הניע לדעתי, וראה ש"ע ס"ג (שם שהמה בתוך מנת לעת אין הבדיקה מועלת).
מ"ז ס"ק ג (שאין הריסוק ניכר עדיין). ויתבאר בק"א ריש ס"ק ב.

ציונים לקונטרס אחרון

שהלכה אינו מועיל בחשש אבר אחד).
יט נא, ב ד"ה אבל בדיקה בעיני (שבעמדה אין חוששין לריסוק, רק לפסיקת חוט השררה ושבירת רוב צלעות וקצירת חוליא). וכן בהלכה (שכ"ה לדברי הכל, כדלקמן).
כ חרשי אנשי שם (יד, ב).
כב כסופו, ד"ה כתב הר"ן.
כג רק כיון שעמדה או שהתה מעת לעת יצאה מכלל ריסוק.
כד שאם שהתה מעת לעת יצאה מכלל ריסוק אברים וניתנת צ"י בדיקה כו' מכל י"ח טריפות.
כה ס"ז ד"ה כתב הרמב"ם, ובקונטרס אחרון שם.
כו כו' דלא כר"ן עצמו שמפרש שם ברמב"ם, דגם בשהתה חיישין לריסוק.
כז ורק בשהתה אמרין דמועלת בדיקה שאין בה ריסוק.
כט נא, ב ד"ה גמ' אמר רב הונא (הובא בב"י סוסי"ג נח): וריסוק איברם לא ידע ביומיה אאי"כ עמדה. ל ראה שם (מח, סע"ג).

ח ד"ה בהמה שהכו (שצריך שהייה ובריקה).
ט (יד, ב) ד"ה וכתב הרב.
י ישיש פ"ג סי' סב. ט"ז ס"ק ד. תבואות שור ס"ק ו
ד"ה ולענין דנא.
יא בא להוכיח מ"ש בנינים (ד"ה מיהו הני מילי), דאף לדעה הב' שבר"ן (רעליל בפנים ס"ק ז), שגם בהלכה חיישין לפיסוק חוט השררה, מ"מ פשיטא דלא בעינן שהייה (ובכה"ג מיווה הטרור ושוי"ע).
יב נא, א ד"ה גמ' אמר רב הונא (דכיון דחיישין לריסוק אברים, וריסוק אברים לא ידע ביומיה).
יג (יד, ב) ד"ה אבל הרי"ם (שאין הריסוק ניכר לאלתר עד שתשהה מעת לעת).
יד מ"ט ה"ח הרי"ו (שהבדיקה היא אם נתרסקו אבריה והפסדה צורתם).
טו כפי' נח ס"ג (שהבדיקה היא כנילו, וא"כ מובן שקיייל כביאור הרשב"א והר"ן שזוהו טעם שהיית מעת לעת).
טז נא, ב.
יז אף להסבורים שעדיין חוששים לפיסוק חוט השררה, עכ"פ אין מקום לשהייה.
יח ד"ה ומ"ש ואם (דנקטין כדעה הב' בר"ן,

הלכות מריפות לב

קנט

ומיהו לא בעינן בדיקה אלא במקום ההבאה שחוישין לו ולא ככל החלל כדלקמן שם סעיף ג' בהג"ח. והילכך כיון שהכה על פי השררה ובדק בחוט השררה ונמצא שלם בלי

קונטרס אחרון

חיישינן לריסוק. אבל בהלכה גם הרשב"א מודה לרש"י דאפילו באבר אחד אין חוישין לריסוק, דאם תימצי לומר שהילוך אינו מוציא מידי חשש ריסוק אבר אחד אם כן כשנמצא אבר אחד מרוסק אחר ההילוך אמאי שרי הרשב"א בחשובה¹² המובאה בב"י¹⁷ וש"ע שם¹⁷, דלמא שלט כח הנפילה והחבטה במקום זה יותר מאחר דהוינן ריסוק, ומנא לן לחלות הריסוק בדבר אחר. אלא ודאי משום דסבירא ליה להרשב"א שבכל ריסוק המטריף, אפילו ריסוק אבר אחד, אי אפשר שהלך כמו בשאר טריפה. עיין שם בב"י בשם הרשב"א. והא דלא חיישינן לשאר טריפות כקריעה ופיסוק כשהלכה, היינו משום שהיא בחזקת בריאה כמ"ש הר"ן¹⁷. ומה שכתב הר"ן שם תחלה¹⁷ שממכת החבטה נטרפה כו', היינו לשיטה הא'¹⁷ דהבדיקה אינה אלא לשאר טרפות ולא לריסוק, ומה שכתב אחר כך¹⁷ ואף על פי שאפשר שנקרעו הרקין כו' בחזקת בריאה כו'¹⁷, היינו לשיטת הרשב"א שממנו מקור דבריו שם, דסבירא ליה כהרמב"ם דלעיל שם במשנה, עיין שם ברשב"א¹⁷, ואם כן בודאי לא נחכוין הבי"ח להחמיר באבר יותר מבנפלה, אלא לענין בדיקה דקריעה ופיסוק.

ואף גם לזאת החומרא¹¹ משמע מלשון רמ"א בהג"ה¹⁰⁰, וסתמכת הט"ז וש"ע שם¹⁰⁰, דהלכה מהני לדין בכל גזוני, דאם לא כן היה להם לפרש דבאבר אחד לא מהני. וטעמם ונימוקם עמם כמו שכתב הר"ן¹⁰⁰ אף על פי שאפשר שנקרעו הרקין מכל מקום כיון שהלכה כדרכה בחזקת בריאה היא. ולא דימי לחוט השררה¹⁰⁰, שאינו בכלל הגוף ובהכאה קלה (אפילו שבט כמ"ש החלבו¹⁰⁰ ורש"י¹⁰⁰ בספדים אהיים) חיישינן לשבירת השררה שהמקל נוגע בה ומכה בה ככה וממילא נפסק החוט, כדפירש רש"י במשנה ריש פרק אלו טרפות¹⁰⁰. והא דלא חיישינן לחוט בנפילה כשהלכה, היינו שאילו נטרפה על ידי החבטה לא היתה יכולה לילך כמ"ש הר"ן¹⁰⁰. לביטל. והיינו החבטה דנפילה דוקא, אבל אברים שבחלל הגוף ליכא למיחש בהו לקריעה ופסוקה על ידי הכאה שמבחוץ, אלא במכה רבה עד שאינה יכולה לעמוד וליילך כדרכה מחמת הכאה זו¹⁰⁰, אבל אם הלכה כדרכה בידוע שלא היתה מכה רבה ובחזקת בריאה היא כמו שנתבאר. וכ"מ בובחים דף ע"ד¹ מדלא מוקי בהכה במקום אחד¹⁰⁰. וכיון דאתחזק ספק טריפות אין מכניסין בעורה לשוחטה דקריבבהו נא לפחתה, כרפי רש"י שם¹⁰⁰, דלא כרתיי ופלהי סי' נ"ח¹⁰⁰. והא דלא מוקי בהכה בחוט השררה,

ציונים לקונטרס אחרון

- לא ח"ג סי' רמט.
- לב ר"ה כתב הרשב"א.
- לג סעיף ה.
- לד (טו, א) ד"ה גרסינן בגמ'.
לה ד"ה עמדה (הרי שצמ"פ חוישין שנטרפה ע"י נפילה).
- לו שם (יד, ב) דיבור הראשון.
- לז (טו, א) ד"ה גרסינ'.
- לח הרי שלפנתחלה אין חוישין בנפולה נקרעו הרקין, דק לריסוק.
- לט הרשב"א שמפירש במשנה (נא, א) ד"ה (מתני') כהרמב"ם (פ"ט הי"ז) שהבדיקה (אחר ששהתה או עמדה) היא אם האברים מרוסקים ואין חוישין שנקרעו הרקין וכו', הוא מקור למ"ש הר"ן שם (יד, ב) ד"ה וה"מ) לפרש כן את דברי הרמב"ם.
- מ יש להוכיח דלא כחומרת הבי"ח, לחושש באבר אחר אף בהלכה.
- מא סי"ג (שאם הוכתה במקום אחר צריכה בדיקה נגד המקום שהוכתה) וט"ו (שאם הלכה מותר בכל אופן).
- מב שלא העירו עליה כלום.
- מג (טו, א) ד"ה גרסינ'.
- מד שהביא הר"ן דעה החוששת לפסיקת החוט אפילו בהלכה, כדלעיל בפנים סי"ז.
- מה ראה שם (עג, א); בראש השביט (הובא בט"ז סי"ק ה).
- מו נא, א ד"ה הכה על ראשה (בספרים אחרים שעל הגליון). מהרש"ל שם. ב"ח ד"ה בהמה שהכו.
- מז מב, א ד"ה שצברו (דפוסית החוט ע"י שבורת שררה היא).
- מח (טו, א) ד"ה עמדה.
- מט כמובא לעיל מרמ"א סי' נח סי"ג וט"ו.
- נ א ע"ב (שמטעם זה לא מוקי מתניתין בובחים שנתערבו כטרפים, דמיימי בנפולה, שהרי הלכה אינה צריכה בדיקה, וא"כ יש לבדוק).
- נא אלא ודאי גם כזה הלכה אינה צריכה בדיקה.
- נב ד"ה נפילה.
- נג פלתיי סי' נח סי"ק ה (שהקשה כ"ל ותירן, שבחשש אבר אחר אין חוישין להקריבוהו גי', כמו בבדיקת ריאה שאין חוישין, אמנם מרש"י שם מוכח שדוקא באיתחזק חוישין (אפילו באבר אחד, משאי"כ בבדיקת ריאה דלא איתחזק). וראה חקרי הלכות ח"ב, ב.

הלכות מריפות לב

ריסוק ופיסוק שוב אין צריך לבדוק יותר באברים הפנימים שתחתיו כי מאחר שלא היה כח בהכאה לרסק החוט כל שכן שלא יש בו כח לרסק איברים הפנימים שתחתיו. והוא ששהתה מעת לעת לפני שחיטה.

אבל אם הבה על הצלעות ולא על השרדה ממש בעיני בדיקה באברים הפנימיים שבמקום

קונטרס אחרון

משום דאפשר לבדוק בשדרה מהיים לפי מ"ש הט"ז¹¹. והשתא אתי שפיר דלא קשה מידי מ"ש בסי' ל"א¹² לרמ"א¹³ וש"ך¹⁴ דאין צריך בדיקה כלל במוח בנחבסה, משום דמסתמא הלכה. ואם לא הלכה ספק רמ"א אמ"ש בסי' נ"ח¹⁵.

והנה¹⁶ ממה שכתב הר"ן¹⁷ אף על פי דאפשר שנקרעו הרקין כו', מבואר הטיב דרוצה לומר דחיישינן נמי לקריעות דקין וכיוצא בהן, ולא לחוט השרדה בלבד. וההיא עובדא¹⁸ דאשתכח הט דאפסיק, אינה אלא לראיה שהילוך זה אינו מוציא מידי ספק ריסוק כמו שאינו מוציא מידי פסיקת החוט. וכן משמע גם כן בהדיא בתורת הבית הקצר¹⁹ מידי ספק. מעשה כו' מידי ספק²⁰ כו' עיין שם. ולא יכא מאן דאמר שבר"ן²¹ אפילו הלכה היישינן לחוט, אין ראייה כל כך מהוט לדחות תלמוד ערוך מהלכה²², לפי מה שנתבאר²³ להלך בין חוט לאברים הפנימים. אלא נדוע מה שכתב מהרמ"ע²⁴ לדעולם סברא ראשונה שכותב הפוסק בלשון סתם הוא עיקר בעיניו²⁵. וכן משמע גם כן בתורת הבית הארוך²⁶ שהביא ראייה מאין הוששין דהכה במקל לאין הוששין דכולה שמעתין, דאפילו לחוט אין הוששין, דסבירא ליה דכולהו אין הוששין דכולה שמעתין כי הדרי ניהו לגמרי. ואם כן כולוה הוששין נמי כי הדרי ניהו לגמרי, וכמו שכתב בהדושו²⁷ דהא לא מפלגינן בהו בגמרא ועל נפילה דמתניתין מייתי להו כו'. ואם כן לענין הלכה נמי ליכא לפלוגי בהו²⁸. וכן משמע ממה שכתב בתורת הבית הקצר²⁹ דין זה³⁰ גבי נפולה ולא לגבי שבויה³¹, דלא כטור³² ששינה דרכו מדרך הגמרא³³ והרשב"א והרמב"ם³⁴, משום דסבירא ליה³⁵ כאיכא מאן דאמר שבר"ן³⁶, כמ"ש הדרכי משה³⁷. ומיהו לפי זה דהרמב"ם גם כן סבירא ליה כהרשב"א³⁸, אם כן צריך לומר דמה שכתב בפי' י"א³⁹ בנתיב צריך בדיקה סתם, ומשמע אף שהלכה⁴⁰. היינו משום

ציונים לקונטרס אחרון

- נד ס"ק ד (שבדיקת החוט היא בשבירת השרדה).
וכ"ה בפנים ס"ק ה.
גה בחלק שהגיע לידיו לא נתבארה הלכה זו. וראה לקמן (ס"ד"ה והנה ממה). לעיל ס"ל סוף ס"ק א.
נו ס"ל סוף ס"ב (שדוקא בניקב עצם הגולגולת צריכה בדיקה ואין בקיארין, משא"כ בנחבסה).
נז שם ס"ק ו. וראה לקמן (ס"ד"ה והנה ממה).
נח ברמ"א ס"ג (שאם הוכחה באכן במקום אחד צריכה בדיקה).
נט עתה ב"ד להוכיח, שרעת הרין רוב הפוסקים כדעה הראשונה שבר"ן (טו, רע"א), שאם הלכה אינה צריכה בדיקה כלל.
ס (טו, א) ד"ה גרסי.
סא בגמרא נא, א. הובא בר"ן שם.
סב בית ב ש"ג (מט ב).
סג סתם ולא רק מידי ספק פסיקת חוט השרדה.
סד לדעיל בפנים ס"ק ז.
סה הרין שם הוכיח ממשעה (שבגמרא נא, א) שהלכה ורגילה נגדדים ומצאו שחוט השרדה נפסק, ולא קיי"ל כאמוראי (שם נא, ב) ודני כמה שעקרה להלך.
סו לעיל ד"ה ואף גם) נתבאר שלסברא האחרונה שבר"ן צריך לחלק בין חוט לאברים הפנימיים, וא"כ אין מוכיח כאן הר"ן מחוט לשאר אברים, אלא
- נדוע בו.
סז ס"י צו. וראה כללי הפוסקים והחורא כלל עג.
סח וא"כ י"ל שגם הוכחה זו היא רק לפי הסברא הראשונה, שהיא עיקר.
טט שם (מח, א).
ע נא, ד"ה אמר רב הגא.
עא שבהלכה אין צריך בדיקה כלל, לא בחוט השרדה ולא בשאר אברים.
עב שם (מח, א).
עג של בהמה שהכו אותה על השרדה במקל.
עד שמתחיל לבאדם אח"כ שם (ג, א).
עה סביאר דין זה בסי' לב, ולא בסי' נח שנתבארו בו דיני נפילה.
עו שביאור דין זה (נא, א) בין דיני נפילה.
עז פ"ט הי"ג (בין דיני נפילה).
עח להטור.
עט שבהמה שהכו אותה על השרדה במקל, אפילו הלכה בעי בדיקה (וא"כ רינה שונה מדיני נפילה).
פ ס"ק ג.
פא שהלכה אינה צריכה בדיקה אף בבמה שהכו אותה על השרדה במקל.
פב הלכה ד.
פג ולמה יגרע מבהמה שהכו אותה על השרדה במקל.

הלכות מריפות לב

קסא

הקשרים וראש המקל המכה בכח אם אין שום ריסוק ופיסוק¹⁰. והוא ששהתה מעת לעת. ומיהו הני מילי דבעי שהייה מעת לעת כשלא עמדה והלכה כגון שהכה אותה כשהיתה ברובה אבל אם הלכה ד' אמות הילוך יפה לפני שחוטת יצאה מחשש ריסוק איברים ואין צריך בדיקה כלל כדלוקמן שם¹¹. והילכך גם בהכה על השדרה אין צריך בדיקת החוט משום חשש ריסוק אלא משום חשש פסיקת החוט במקום הקשרים וראש המקל לאיכא מאן דאמר שבר"ן¹² לעיל¹³. ולבריקה זו לא בעי שהייה כלל ויכול לשחוט מיד ולברוק¹⁴. וככהאי גוונא מיירי הטור וכן הש"ע. ומשום הכי לא הוכיז¹⁵ כי אם חששא דפסיקת החוט (דרכי משה¹⁶, דלא כפרי חדש¹⁷ ותבואות שור¹⁸). ומשום הכי נמי לא הוכיז נמי דבעינן שהייה מעת לעת. ומשום הכי נמי לא כתב רמ"א דאנן האידינא לא קים לן בבדיקה כמ"ש לקמן סי' נ"ח¹⁹ משום התיב דווקא בבדיקות ריסוק לא קים לן אבל בבדיקות פסיקת החוט קים לן שפיר (עיין תשובת מהר"ם מלובלין סי' צ"ד).

ואם רואים שהשדרה שלימה שלא נשברה אין צריך לברוק בחוט. כן משמע בט"ז²⁰. ועמנו ונימוקו עמו כדפרש"י ריש פרק אלו מרפות²¹ דפסקת החוט על ידי שבורת השדרה היא ומשום הכי תנן במתניתין דאלו מרפות נשברה השדרה ונפסק החוט שלה.

ומיהו היינו דווקא אם לא שהתה לפני שחוטת כדי להעלות ארוכה להיות השבר הזור ונקשר אלא יום או יומים דככהאי גוונא מיירי הט"ז אבל אם שהתה כדי להעלות ארוכה חיישין שמא נשברה ונפסק גם כן החוט וחזר ונקשר השבר שבר אל שבר יחדיו ידובוק²². ומשום הכי סתמו כל האחרונים ולא פירשו דבבדיקת השדרה סגו. ורש"ל²³ וב"ח ומהר"מ

קונטרס אחרון

דנתרופין צריך בדיקת סדיקין ובקעים מפולשים²⁴. והשתא אתי שפיר דלא קשה מידי על רמ"א וש"ך שלא דאריכו בדיקה בנחבסה²⁵, נגד דעת הרמב"ם פ"א²⁶. עיין מ"ש סי' ל"א²⁷.

מ"ש הפרי חדש²⁸ שכן דעת רש"י²⁹ שכתב חיישין לחוט השדרה³⁰. לכאורה נהפוך הוא, מדלא כתב כן רש"י תחלה אלא במחילה אפיסקיה דוקא³¹. תדע שהרי הרשב"א בתורת הבית הקצור³² כתב בהדיא בראש המקל מכה בכח ומרסק וכן במקום הקשרים, ובאפיסקיה כתב³³ הוששין שמא פסק החוט, אלמא דסבירא ליה לחלק ביניהם, משום דסבירא ליה שאינה מכה בכח אלא בראש המקל או בקשרים ולא באמצע, אף על פי שמכה לרוחב השדרה. דלא כמשמעות הש"ך³⁴, וצריך עיון:

ע"ה ס"ק ו.	ס"ז ראה ק"א ס"ק ב (ד"ה ואף גב).
ע"ה ס"ק ו.	ס"ח סי' נח בשול"ע ס"ו.
ע"ה ס"ק ד (שבדיקת החוט היא כשברת השדרה). וראה מנחת פתים שירי מנחה ס"ו.	ס"ט (פו, תנ"א).
ע"ה ס"ק ו. א ד"ה נשברה.	ע ס"ק י.
ע"ה ס"ק ג.	ע"ה יבאר בק"א ריש ס"ק ב.
פ"ה ביש"ש פ"ג סי' סב.	ע"ה כבוד וש"ע.
	ע"ה ס"ק ג.
	ע"ה ס"ק ה.

צינונים לקונטרס אחרון

- פ"ד ראה לעיל סי' ל בפנים סוף ס"ק א.
- פ"ה ראה לעיל ס"ה ואף גב.
- פ"ו שהצריך בדיקה בנתרופין.
- פ"ז ראה לעיל (ס"ה ואף גב), וש"י.
- פ"ח ס"ק ח.
- פ"ט נא, א ד"ה אפסקיה.
- צ' ולא לריסוק.
- צ"א הרי שאם הכה אותה בראש המקל חוששים לריסוק.
- צ"ב שם (מח, סע"א). הובא לעיל בפנים ריש ס"ח ח.
- צ"ג שם (מט, רע"א).
- צ"ד ס"ק י (שכשמכה בכח חוששים שמא נפסק החוט).

קסב הלכות מריפות לב

ז' כהמה שגוררת רגליה אין חוששין שמא נפסק החוט. הגה: אלא אמרינן: שגרונא והוא כלל הרגלים [ט] נקטה (גמרא) וה"ה צעוף נמי דינא [י] הכי (הגהות מנדכי דמולין ואו"ה הארוך כלל [י]). כ"ה דברים אמורים בשלא נודע שנפלה אבל אם נודע שנפלה [כ] חוששין.

באר הגולה

טו מהראי אימרתא הדיית כי רבי הכיבא שם. טז מור בשם הירשב"א.

לובלין ותבואות שור^{טו} כתבו בהדיא דבעינן בדיקה בחוט. ושיעור להעלות ארוכה הוא לא פחות מג' ימים מעת לעת. עיין סימן פ"א^{טז}.

והעולם אין נוהרין עכשו לבדוק בהכאות המצויות כמה פעמים לדוחב השרדה או באורך במקום הקשרים וראש המקל (עי' תבואות שור). ואפשר שסמכו על סברא הראשונה שבר"ן דלעיל דבהלכה לא חיישין מירי. וכן דעת הרשב"א^{טז}. ומכל מקום כל בעל נפש יחמור לעצמו לבדוק על כל פנים אם נשברה השרדה וכמשמעות המ"א.

כתב הכלבו^{טז} שאם נפסק המקל בשעת הכאה חוששין למקום שנפסק שם לפי שבמקום שנפסק המקל עושה חבורה או מכה רבה כמו בראשו (ב"י^{טז} מ"ז):

[ט] נקמה. משום דשגרונא שכיב ופסיקת חוט השרדה לא שכיב (גמרא^{טז}):

[י] הכי. אף על גב שאין לו אלא ב' רגלים ונמצא שאין הולך כלל. ומותר לקנות לכתחלה מן הנכרי עוף שאינו יכול לילך ואפילו אינו יכול לעמוד כלל על רגליו דתלינן בשגרונא מאחר שלא ראינוהו שנפל (הגהות מרדכי^{טז} וכנסת הגדולה^{טז} בשם רמזק אלעזר^{טז}):

[יא] חוששין. שמא עם נפילתה נפסקה חוט השרדה ולכך גוררת רגליה שפסיקת חוט השרדה מצויה עם כח נפילתה עכ"ל רשב"א בתורת הבית הקצר^{טז}. ומשמע מלשוננו דבעינן בדיקה בחוט לבדו. והקשה התבואות שור^{טז} דהא כל נפילה צריכה בדיקה בכל החלל אלא אם כן הלכה ד' אמות והולך יפה אבל אם צולע וגוררת אפילו הגל אחת צריכה בדיקה בכל החלל כדלקמן סימן נ"ח^{טז}. ותירץ דהכא מיירי גם בנפילה מגובה פחות מ' מפחים דאין לה דין נפולה ואינה צריכה בדיקה אלא מקום פסיקת חוט השרדה מפני שגוררת רגליה. והומרא יתירה היא לחוש לפסיקת החוט בפחות מ' מפחים דאם כן אפילו כגובה מפה. וכל כהאי גוונא הוה ליה לרשב"א לפרש דהא הרשב"א כתב דין זה בתוך דיני נפולה דלקמן ס' נ"ח ופירש שם בהדיא בתחלת דבריו^{טז} דבפחות מ' מפחים אין לה דין נפולה כלל ומשמע מסתמא דגם דין זה אינו אלא בנפילה מגובה מ' מפחים. אלא שספק דין זה לדין דאם נפלה מדעתה שהפילה עצמה לדעת דאין חוששין לה משום

פא ריש ס"ק ג.

פב סעף ב. ועד"ו לקמן ס' לג ס"ק יב (ד"ה ונדודו היינו).

פג נתבאר בקי"א ס"ק ב (ד"ה והנה ממה), ומטוסק שם שכי"ה גם דעת הרמב"ם ודו"ח"ן (כסברא הראשונה שכותב בתפוס), שבהלכה אינה צריכה בדיקה כלל.

פד ס' קא (עג, ג).

פה ד"ה כתב הכל בו.

פו ס"ק ה.

פז טא, א.

פח סוף רמז תשל, בשם ה"ר מובה מניה.

פט תה"ש אות טו.

צ פ"ג ס' ל אות ה.

צא בית ב ש"ג (מה, א).

צב ס"ק ג.

צג סימן זה בשער"ר לא הגיע לידנו, וראה שר"ע שם ס"ו.

צד שם (מו, א).